

DIRECTOR
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: înveială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† Dr. Valeriu Branisce

1869 - 1928.

(ar.) Noul an se deschide cu moarte. La 1 Ianuarie c. s'a stins, la Lugoj, Valeriu Branisce, unul din cei mai de seamă fruntași ai vieții noastre publice din Ardeal.

Născut la 22 Ianuarie 1869 în Cincul mare (jud. Târnava-mare), și-a făcut liceul în Sibiu, iar universitatea la Budapesta, unde la 1891 a luat doctoratul în filosofie și diploma de profesor pentru școlile secundare. A funcționat 3 ani ca profesor la liceul român din Brașov. Părăsind apoi cariera de profesor, la 1894 intră în redacția ziarului „Dreptatea” dela Timișoara, pentruca, abia după un an, să fie silit a o schimba cu temnița dela Vaș, unde a stat aproape 2 ani.

Scăpat din temniță, a trecut în Bucovina, unde la 1897 a întemeiat ziarul „Patria”, ducând o luptă grea contra guvernului austriac, până când a fost expulzat și de aici.

Reintors în Banatul său iubit, a înființat la 1901 ziarul „Drapelul”, pe care l-a condus, fără intreruperi, până în Februarie 1918, când a fost arestat și aruncat în temnița din Seghedin, de unde îl scapă, după 7 luni, debandada revoluției. La adunarea națională din Alba Iulia este ales în Consiliul dirigent al Ardealului, care la 20 Martie 1919 i-a incredințat resortul de culte și instrucțiune publică, pe care l-a condus până la desființarea Consiliului dirigent, în 1920, când s'a retras apoi din nou la Lugoj.

Activitatea publică a lui V. Branisce s'a desfășurat mai ales pe terenul ziaristic, purtând timp de un sfert de veac o luptă din cele mai frumoase pentru apărarea intereselor naționale și culturale ale românismului. Cu deosebire s'a impus această luptă în anii de după declararea războiului mondial, când „Drapelul” său din Lugoj ajunsese într-o vreme *singura tribună a aspirațiilor de viață ale neamului nostru din Ardeal*. Om dintr'o bucată, care, dacă n'a putut fi înfrânt de urgia temnițelor ungare, n'a înțeles să-și plece capul nici în fața stăpâniților octroiați dela noi, cari au împiedecat pe acest om, de o cultură adevărat superioară, să-și poată spune cuvântul în parlamentul țării întregite, unde se lăfăiau, în schimb, toți renegații zilelor noastre de glorie.

Noul an, dela care speram mai mult bine și pentru adurmitul în Domnul, abia a mai putut să-l sărute, făcând astfel ca recunoștința națională ce i-s'ar fi căzut cu atâta dreptate, să nu i-se poată da decât în forma imaterială a recunoștinței pioase, pe care Ardealul său o va păstra pe vecie.

Spre mai bine

Intre stat și biserică — Monopolul școlar — Incercări stângace — Dela Sienkiewicz la Sadoveanu — Calea cea adevărată

de A. C. ALBINUS

De când cu regretabilele incidente dela Oradea, opinia publică românească urmărește cu interes o latură nebagată în seamă a problemei tinerimei noastre: educația.

Până acum, munca dascălilor și a organelor superioare s'a mărginit să repare neajunsurile instrucției. Neajunsuri, în deobște cunoscute, izvorite din criza învățământului de toate gradele, în vremea războiului și de după războiu. Insuficiența timpului de studiu, copiii rău hrăniți, profesori cu haine jerpelitate și stomacul gol, localuri necorespunzătoare, dascălii titrați, numiți în șirul imens al inspectorilor și revizorilor, pentru a fi supliți la catedre cu oameni neisprăviți, manuale scumpe și rele, programe analitice încălcate și mereu schimbate, toate au produs haosul din care n'a putut să iase, decât ceea ce a ieșit: o tinerime cu cunoștințe defectuoase, menită să sporească numărul proletarietului intelectual. Și, străduințele făcute în această direcție, au dat rezultate sensibile. Din an în an, se face tot mai multă carte.

S'a făcut, însă, prea puțin pentru atingerea celui alt scop al școlii: educația. Și, pricina este că *educația s'a luat din mâna instituției care, singură, e chemată să o facă: biserica*. E cunoscută lupta care s'a încins, pe această temă, între stat și biserică. Statul a nimicit școlile confesionale și a restrâns, cu felurite opreliști, rolul pe care biserica ar trebui să-l aibă în educația tinerilor. Cu toate că s'a introdus legea privitoare la școlile particulare, în realitate *în față avem monopolul școlilor de stat*.

Acest monopol constituie o gravă jicnire a dreptului natural, în baza căruia părinții au dreptul exclusiv de a alege tipul de școală, care li se pare mai potrivit pentru instrucția și educația copiilor lor. Iar statul are datoria să subvenționeze, din impozitele adunate dela cetățeni, toate școlile, de orice tip ar fi ele, rămânând, firește, intacte toate prerogativele statului privitoare la directivarea și controlul instrucției școlare.

În nici un caz, însă, *statul nu e competent în directivarea educației tinerimei*. În această materie, va trebui să se lase bisericii plenitudinea puterilor și să i-se subministreze toate mijloacele necesare pentru a crește generații pline de vigoare sufletească.

În această privință, *neajunsurile sunt strigătoare la cer*. Așa d. p. în școlile primare catehet e învățătorul. La școlile normale, con-

form noiei legi, în vremece educația fizică se face în 3-4 ore săptămânal, educației sufletești în multe clase abia i-s'a rezervat câte o oră la săptămână. Să mai înșirăm celelalte neajunsuri, de atâtea ori repetate? Să vorbim de opreliștea, pe motive neserioase, a manualelor de religie gr.-cat., de amenințările inspectorilor generali, care cutreeră țara și pun în vedere profesorilor noștri de religie, că nu vor putea fi definitivati și înaintați în leafă, fiindcă nu utilizează manuale aprobate de minister? Să pomenim de jicnirile aduse sentimentului religios al elevilor de către mulți profesori, care nu știu, ori nu vreau, să aducă în consonanță știința cu religia? Ce vom zice, apoi, despre felul cum se face educația la universitate, unde se atacă fățiș religia și se blasfemă memoria celor mai meritoși eclesiastici, consacrați în istoria noastră națională?

Dar, ajunge! E limpede că biserica, în loc să fie sprijinită, e împiedecată în opera de educație. Și, rezultatul este starea tristă morală, de care se plânge toată lumea.

Lipsa educației morale se resimte tot mai mult. În fine, *s'a alarmat și ministerul instrucțiunii* și, în interesul educației și disciplinei elevilor dela școlile secundare, a dat, în cursul acestui an școlar, un ordin circular, prin care atrage atenția tuturor profesorilor secundari, că trebuie să îndrepte o deosebită grijă în școală, pentru „formarea deprinderilor bune” ale elevilor de licee.

Dar privind mai de aproape circulara, va trebui s'o înșirăm între încercările stângace de a înlocui morala creștină cu cea naturală. Deși, în finalul ordonanței, se spune că elevii trebuie să se pătrundă de rostul și utilitatea acestei discipline și să i-se supună din convingere, iar nu din constrângere, căci singură disciplina consimțită este educatoare; totuși, *toute nouile dispoziții se bazează pe supravegherea polițienească*. Religia este bagatelizată. Anume, datoria de a urmări și trezi, cu prilejul lecțiilor, „interesul moral și social, de care atâră în bună parte orientarea vieții noastre practice”, revine, conform circularii, mai ales profesorilor de parte literară. Nu e bagatelizarea rolului, pe care îl are profesorul de religie în educarea elevilor, să nu pomeniți într'o circulară, care privește *direct* educația, pe cel care este în rândul întâiu îndatorat să facă această educație? Și mai umilită iese religia pe urma pasajului, în care se înșiră mijloacele pe care le recomandă ministrul „pentru canalizarea energiei

elevilor într-o direcțiune folositoare și morală". Înșirăm și noi, aci, *mijloacele de educație, consacrate de minister*: 1. șezătorile școlare; 2. sporturile; 3. excursiile școlare; 4. vizitarea expozițiilor; 5. muzeelor; 6. fabricilor; 7. instituțiilor; 8. monumentelor; 9. participarea la serbările școlare; 10. la comemorarea oamenilor mari; 11. asistarea la reprezentanții dramatice; 12. muzicale și, în fine (!) 13. la serviciile religioase. Nu este această înșirare, cea mai eclatantă dovadă despre felul, cum înțelege cel mai înalt for școlar, să se facă educația tinerilor? E limpede că, în chipul acesta, nu se poate ajunge la înălțarea sufletească a generațiilor tinere.

*

Din circulara menționată mai pomenim dispoziția, de a se atrage atenția părinților fetelor (de ce nu și a băieților?), asupra controlului ce trebuie exercitat asupra lecturilor de acasă. Pomenim această dispoziție pentru că, după părerea noastră, influența lecturii covârșeste orice altă influență. Și, credem, ar trebui controlată nu numai lectura de acasă, ci și cărțile care ocupă loc în bibliotecile școlare. Va fi grea această muncă. Dar, dacă vrem sincer moralizarea tinerimei, va trebui s'o facem.

Din nefericire, *literatura noastră cuprinde puține opere moralizatoare*. Dimpotrivă, multe păcătuiesc contra acestui principiu. În special, scriitorii noștri, când vorbesc despre preoți și călugări, îi terfelesc și batjocoresc în chipul cel mai trivial. Cu ce sentimente morale se va alege elevul, care va citi „Crâșma lui Moș Precu”, în care Sadoveanu ne înfățișează cele mai abjecte tipuri de preoți; aceștia umblă cu căruța dela sat la oraș, dela crâșmă la crâșmă și de acolo la femeile oamenilor, în vremece preotesele, biete mucenice, se sting de frig și mizerie. Tinărul care a citit această carte, va putea să asculte cu evlavie slujbele preoților? Iar dacă, pentru a-și înviora sufletul, va citi romane care descriu trecutul de glorie al neamului, și aci îl așteaptă o desiluzie din cele mai amare. În „Șoimii” lui Sadoveanu d. p. va găsi o descriere admirabilă și atrăgătoare a epocii de lupte și sbucium. Va întâlni viteji cari își iubesc țara, boieri cu dragoste de po-

por, jupânese gospodine și harnice și jupânițe cari se sting pe urma dragostei tănuite, dar curate. Singura persoană, care își face silă, în întreg romanul e preotul Ciotică, care bea în rând cu țărani, face cu ochiul la „cumetre” și în urmă, descoperit în casa unei cumetre, bătut și cu anteriorul rupt, fuge în zăpăiala câinilor satului.

A da cărți de felul acesta în mâna elevilor, e o *adevărată operă distructivă*. Ori, numai așa se pot înfățișa preoții români? Să nu se găsească în vechiul regat tipul preotului model? A afirma așa ceva, ar fi o minciună brutală! Și scriitorul acestor rânduri cunoaște în vechea țară atâți preoți cinstiți din țara mamă, familii preoțești cu creștere aleasă, feciori de preoți, ajunși avocați, directori generali etc. Din familiile preoțești, descrise de scriitorii noștri, ar fi putut să se ridice fiii la poziții atât de onorabile? De ce, dar, scriitorii noștri aleg figurile cele mai urgisite, cari nu pot fi, credem, decât excepții neînsemnate, în tagma venerabilă a preoțimei?

Ori, poate, numai în acest chip scriind, vei fi consacrat în literatura universală? O enormă greșală! Mă gândesc la Sienkiewicz, slăvit de o lume întreagă. „Pe câmp de glorie”, un roman al acestui scriitor, ne înfățișează trecutul de glorie a Poloniei. Și Sienkiewicz ne descrie un tip de preot, tipul preotului polonez. Ce deosebire, însă, între Sienkiewicz și Sadoveanu. Sadoveanu ne dă tipul preotului hidos și imoral. Sienkiewicz ne înfățișează pe preotul Wonowski. Tipul preotului bun, care nu ierta asprimea seniorilor față de țărani. El ținea la acești „viermi de pământ” mai mult decât la lumina ochilor. Mai mult, el iubea fără deosebire orice ființă... și animalele care îl încunjurau și pasările cerului și peștii valurilor. Subt umila lui sutană, bătea o inimă de sfânt și de soldat. Predică răboiului sfânt contra păgânilor cutropitori și el însuși, lăsând un suplinitor în parohie, se duce în oastea lui Sobieski, pentru a întări sufletele și a alina suferințele.

În chipul acesta, nu ne vom mira că, celce a petrecut „Opt zile în Polonia”, găsește acolo universități, cu capele la intrare, pline

de studenții care ies dela ore, ori întră la cursuri; căci în patria lui Sienkiewicz se învață mult, dar mai presus de toate se dă tinerelor generații o bună educație religioasă. Și nu e natural oare, ca în țara lui Sadoveanu, această educație e stânjenită?

*

Vrem să ieșim din criza morală?

Să știm atunci, că *pentru a soluționa această criză n'avem de cât o singură cale: educația religioasă*. Și munca aceasta să se lase în mâna bisericii. Iar ceilalți factori: statul și părinții, dascălii și scriitorii și artiștii și toți cari voiesc slava țării, să dea tot sprijinul la desăvârșirea operei celei mai mărețe: înălțarea sufletească a generației de mâine.

Un nou concordat. În numărul dela 10 Decembrie 1927 al revistei oficiale a sf. Scaun „Acta Apostolicae Sedis” s'a publicat textul concordatului încheiat între Vatican și Republica lituană, semnat la 23 Septembrie 1927 și ratificat în Roma, la 10 Decembrie a aceluiaș an.

Compus din 28 articole, concordatul lituan are foarte multe puncte comune cu cel polon semnat în 1925, înserând chiar un pas mai departe în favorul bisericii. În afară de garantarea deplinei libertăți a cultului, acest concordat asigură bunăoară sprijinul autorității civile la executarea decretelor bisericesti. El permite apoi așezarea pe teritor lituan a oricărui ordin religios, învoit de sf. Scaun, care singur este competent în crearea și modificarea beneficiilor eclesiastice. Instrucția religioasă este obligatorie în toate școlile publice, căsătoriile religioase sunt recunoscute cu toate drepturile civile, iar matriculele se poartă, cu autorizarea statului, din partea preoților.

De altfel, socotind importanța deosebită pe care o are orice concordat nou, și aceasta — la noi cel puțin — nu numai din punct de vedere documentar, vom mai reveni asupra lui, publicând chiar textul autentic al acestui concordat.

☐ ☐ Folta „Unirii” ☐ ☐

De anul nou

Pastorală I. Preasfințitului Valeriu al Orăzii*)

„Cel ce se teme de Domnul, nu se va înfricoșa și nu se va speria, că El este nădejdea lui” (Înț. 34, 14).

Iubiți frați și fii,

Cu ajutorul bunului Dumnezeu am mai sfârșit un an din viața noastră și azi începem anul nou. Mulți în urma unei credinți deșarte păgânești încep anul nou în veselie, cu petreceri și dansuri, crezând că dacă vor petrece ziua întâi a anului în voie bună și fără grijă tot anul va fi așa.

Noi, iubiților, ca creștini adevărați trebuie să începem anul creștinește. Știm și credem, că viața noastră pământească este numai trecătoare și o pregătire pentru viața veșnică. Strămoșii noștri Adam și Eva au păcătuit, călcând porunca lui Dumnezeu, și au fost scoși din rai. Mântuitorul nostru Isus Hristos a luat trup omenesc ca să poată suferi și face

*) Sosindu-ne cu întârziere, n'am putut da în numărul nostru de sărbători și părțile mai însemnate din pastorală de Crăciun a înalt Preasfințitului Sale episcopul Valeriu al Orăzii. În schimb, reținem aici cuvântul pe care l. Preasfinția Sa a ținut să-l adreseze eparhioților săi la începutul noului an.

N. R.

destul pentru păcatele noastre. Mântuindu-ne, ne-a dat o singură poruncă: a dragostei. „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, și cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău. Aceasta e întâia și mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia: Să iubești pe deaproapele tău ca pe tine însuși. Întru acestea două porunci toată legea și prorocii atârnă” (Matei 22, 37-40). Împlinind această poruncă în toate zilele vieții noastre până la moarte, ne vom câștiga fericirea cerească. Dacă o călcăm, în viața aceasta, prin pocăință ne putem întoarce, dar dacă în ora morții noastre vom avea un singur păcat, ne-am făcut vrednici de pedeapsa veșnică a iadului, și nu mai avem posibilitatea de-a ne mântui.

Singur numai păcatul ne poate despoia de fericirea cerească. De aceea silința noastră de căpetenie trebuie să fie de a ne feri de păcat. Spre a ajunge la aceasta, e bine să ne gândim cât mai des la celea de pe urmă ale noastre. „Întru toate cuvintele tale, adu-ți aminte de celea mai de pe urmă ale tale și în veac nu vei păcătu” (Înț. 7, 38). „Și precum este rânduit oamenilor odată să moară, iară după aceea judecată” (Evr. 9, 27). Azi, când începem un an nou, și nu știm că oare nu cumva una din zilele acestuia va fi cea din urmă din viața noastră, e bine să ne cugetăm la moarte și la judecata care urmează îndată după moarte, așa să ne putem face un program de muncă pe acest an, care să ne asigure fericirea cerească.

Nu cumva surprinzându-ne moartea să se zică și despre noi: „pentru ce au părăsit ei legea mea care o am dat înaintea feței lor, și n'au ascultat glasul meu. Ei au mers după cele alese inimii lor ce-i rele” (Ier. 9, 12-13).

Gândirea la moarte e folositoare pentru toți oamenii. Pentru cei păcătoși ca să-i îndrepteze. Pentru cei drepi ca să-și de-a silința de a înainta pe calea virtuții și a-și înmulți faptele bune, cunoscând că timpul în care pot să-și câștige merite e foarte scurt. Pentru cei desăvârșiți ca să poată desprețui toate cele trecătoare din lume, și să se poată uni cu Dumnezeu prin o dragoste cât mai perfectă.

Dumnezeu din veac a hotărât zilele fiecărui om, cum zice dreptul Iov (14, 5): „Numărate sunt de Tine lunile lui, hotărât-ai vremea și nu întrece”. Nu este om pe pământ oricât de puternic ar fi, oricât de avut, care să poată adauge la viața sa proprie, sau a altuia o singură zi mai mult decât a hotărât Dumnezeu. Așa câte zile trăim aici pe pământ, din mila Domnului trăim. Dreptaceea se cuvine, ca tot timpul acesta să-i slujim singur Lui și nici o clipă să nu o folosim spre a-l vătăma, sau a păcătu contra Lui.

Dar nimenea nu știe când, unde și cum va muri. Singur numai Dumnezeu știe. De aceea ne spune Isus: „Priveghiați, că nu știți în care ceas Domnul vostru va veni” (Mat. 24, 42).

Nici locul unde va muri, nimenea nu-l

Abonament nou

În pragul noului an ținem să anunțăm pe abonenții „UNIRII” că pentru 1928 menținem, fără nici o schimbare, următoarele prețuri din anul trecut:

Pe un an 200 Lei
Pe jumătate an 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Deschizând nou abonament la acest principal organ de publicitate al bisericii noastre, rugăm pe toți cititorii din trecut să ne rămână credincioși și pe viitor, căutând a răspândi „UNIREA” tot mai mult printre cunoștințele lor. Sporind abonenții și plătinându-se la timp prețul foii, vom fi și noi în situația de-a ne îngriji ea cupiosul ei să continue a fi la înălțime, servind intereselor sfintei noastre biserici cu dragoste și spiritul de jertfă, cari ne-au călăuzit și până acum.

Gândul ne este, să ne întărim poziția prin scoaterea „UNIRII” în 8 pagini, și dacă Domnul ajută sperăm că începând cu proximitatea anului să putem împlini acest gând. În acest scop cerem de pe acum sprijinul tuturor, cari țin ca biserica română-unită să nu poată fi desființată de nimeni.

R.-d. și Adm. „UNIRII”

Încă ceva

Despre verhonicia sf. Petru în cărțile rituale ale ortodoxiei

Este un lucru mai presus de orice discuție, că desfacerea bisericii orientale de Roma a fost cea mai mare nenorocire. Această desfacere n'a făcut-o biserica, ea însăși, ci o clică nenorocită care a avut în vedere numai mizerabilele sale interese trecătoare și nu interesele morale ale veșnicei unități de credință.

Clică conducătoare a lansat și a primit afurisenii, a rupt irenicele și apostolicele legături sfinte, acolo sus în negura norilor fără apă. Jos în adâncul liniștit totul a rămas ca înainte de 1054. Și iată câteva probe caracteristice:

La slujba Adormirii Maicii Domnului (Mineiul ediția sf. Sinod, pag. 164), la Mărirea dela Stihovăna, citim: „Când te-ai dus Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, la cel ce s'a născut din tine negrăit, fost au de față Iacob fratele lui Dumnezeu și întâiul ierarh și Petru, căpetenia cea mai cinstită, și vârful cuvântărilor de Dumnezeu, și toată dumnezeiasca

poate ști. Oare acasă sau în drum, la lucru sau la petrecere, în casă sau în câmp. Nici cum va muri cineva nu putem ști, că oare de moarte naturală, sau prin vreo nenorocire, ori ucis de alții. Dreptaceea trebuie să priveghiem și să fim gata totdeauna, ca nu cumva, pe neașteptate, să vină moartea, având sufletul întinat cu păcate. Și să ne nizuim a face fapte bune cât timp mai avem, fiindcă după moarte nu mai putem face pocăință nici nu mai putem repara ce am greșit în viață. Cum zice Eclesiastul (9, 10): „Toate, oricâte îți dă mâna ta a face, cât poți, fă, pentru că în iad, unde mergi tu, nici lucru, nici gând, nici știință, nici înțelepciune nu este.”

De aceea ne sfătuește Mântuitorul: „Vindeți averile voastre și dați milostenie, faceți-vă vouă pungă, cari nu se învechesc, comoară nepuținată în ceruri” (Luc. 12, 33). Ca nu cumva să ni-se zică: „Nebune, într-o noapte sufletul tău vor să-l ceară, dela tine: dar cele ce ai gătit a cui vor fi” (Luc. 12, 20). Mai ales când vedem că se întâmplă o moarte silnică, cum se întâmplă aproape zilnic prin ciocniri de trenuri, prin jăfuiri, prin trăznet, inundații și focuri, să ne gândim că și nouă ni se poate întâmpla așa și nici decum să ne gândim că noi suntem mai buni și ocrotiți de astfel de incidente. Cum oarecari au venit la Isus „spunându-i lui de Galileenii, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu sângele lor. Și răspunzând Isus, a zis lor: Au vi-se pare, că Galileenii

adunare a Apostolilor”. Iată o dogmă papistă, ca să întrebuițăm o vorbă așa de des întrebuițată de ortodoxime și așa de plăcută ei.

Până acum vgiliența îndreptătorilor de texte sacre n'a făcut sacrilegiul de a modifica aicia, după cum au modificat formula din molitfa de iertăciune la morți: „Stăpâne, Doamne Dumnezeu nostru, care pe verhovnicul ucenicilor și Apostolilor tăi Petru ai zidit biserica Ta...”

Și că biserica, ortodoxă firește, a simțit și s'a rugat totdeauna pentru unirea desăvârșită, iată o probă: A șeasa stihiră dela slujba vecernii sfinților Voivozi suna așa: „Sfarămă întăriturile celor din Agar, care asupra turmei tale adesea năvălesc. *Potolește despărțirile bisericu*”.

Atragem serioasa luare aminte a celor porniți cu vrăjmășie și cu pierzare împotriva unirii, că atitudinea lor e drăcesc protestantă, fiindcă numai dela ivirea protestantismului, legăturile cu Roma s'au înăsprit atât de extraordinar. Protestantismul e pierderea pentru vecie a ortodoxiei. Desbinarea dela Roma a fost pierderea pentru Orient a ortodoxiei; dragostea cu protestantismul va pierde pentru vecie ortodoxia.

Ori să bage 'n foc cărțile ortodoxiei, cari recunosc verhonicia sf. Petru — fiindcă textele azi, după atâtea veacuri nu mai pot fi contestate —, ori să se orienteze spre Roma.

Preotul ortodox.

Încă odată mănăstirea „Intregirea neamului” Un număr recent al ziarului „Universul” publică un „nou apel pentru așezămintele creștinești dela Bucium”. Comitetul central al mișcării, cunoscute sub numele mănăstirea „Intregirea neamului”, care părea definitiv adormită, ține să o treziască la nouă viață, îndemnând lumea la contribuiri pentru înălțarea acestui așezământ „sfânt și național”.

Iată câteva părți din noul apel:

„Aceasta este prima cetate mănăstirească, la care se pun temelii noi în aceste timpuri de frământări lăsate de marele război. De aceea datori suntem cu toții cei cari purtăm numele de români (!) și buni creștini să dăm sprijinul

necesar la îndeplinirea acestei opere, în fruntea căreia stă marea noastră Regină Maria...”

„Ministerul ocrotirilor sociale a dat aprobarea pentru 1000 *carte-chitanțiere*, care să fie răspândite în toate orașele și satele din țară, pentru strângerea sumelor necesare la înălțarea acestui așezământ sfânt și național?”

„Facem apel la toți bunii creștini și creștine, iubitori de țară (!) și biserică, să-și procure contra valoare câte un *carte-chitanțier*, ce poartă *autograful regal special pentru acest scop*.”

„Valoarea unui *carte* este de 8000 lei, ceea ce dă puțință unui om cu cunoștințe cât de restrânse să plătească un *chitanțier* în timpul cel mai scurt posibil, indiferent de localitate.” —

Mănăstirea dela Buciumul, *curat unit*, al Făgărașului continuă deci a fi ținută la suprafață și toate protestele bisericii noastre n'au reușit să o scoată măcar de sub înaltul patronaj al M. Sale Regina și de sub tutela pretegiuitoare a guvernului. Cu tot caracterul ei de vădit proselitism, pentru care guvernul țării n'ar trebui să aibă nici cea mai mică considerație — având chiar datoria să-l reprime în fașe —, ctitoria unito-fobă dela poalele munților Făgărașului amenință a fi ridicată și încă din contribuțiile publice impuse prin *chitanțiere*, mai mult ori mai puțin oficiale, ale cutărui minister.

Dar asta nu înseamnă, că noul așezământ „național”, ridicat „în memoria eroilor cari și-au dat totul pentru unirea cea mare”, n'ar continua să fie *o adevărată sfidare a bisericii noastre*. Iar dacă este așa, e bine să se știe, că un singur ban de-a credincioșilor noștri uniți nu-i iertat să poată intra în temelii mănăstirii plănuite la Bucium.

A contribui în acest scop înseamnă a lucra pentru desființarea unirii, iar aceasta este o crimă, asupra căreia n'ar strica să se atragă atenția credincioșilor noștri și pe cale oficială.

RECLAMA

:- este sufletul comerțului :-

aceștia mai păcătoși decât toți Galileenii au fost, căci au pățimit acestea? Nu, zic vouă: că de nu vă veți pocăi, toți așa veți peri” (Luc. 13, 23)

Dacă ne cugetăm la toate acestea cât mai des, iubitorilor, e cu neputință să mai păcătuim și ne vom sili ca în toate zilele ce le mai avem aci pe pământ să facem numai fapte bune, ca să ne asigurăm fericirea veșnică, fiind gata în fiecare ceas să dăm seama despre toate faptele noastre dreptului Judecător. Și să ne propunem că mai bine vom suferi orice, chiar și moartea, decât să vătămăm de azi înainte pe bunul Dumnezeu, și că ne vom sili a face fapte bune, a deprinde faptele îndurării sufletești și trupești față de deaproapele nostru, iubind pe Dumnezeu din tot sufletul și pe deaproapele nostru ca pe noi înșine.

La Iași, înainte cu vre-o 20 ani li mergea foarte rău unui Oveu: orice afacere făcea, păgubea. Atunci s'a hotărât să-l ia pe Dumnezeu ca părtaș și din ziua aceea a început să poarte contabilitate regulată și tot venitul să-l împartă în două, partea lui Dumnezeu o pune într-o casetă și când se aduna o sumă mai mare o dădea în numele lui Dumnezeu spre scopuri de binefacere și de atunci nu mai avea pagube și li mergeau bine afacerile.

Să luăm și noi de azi înainte pe bunul Dumnezeu de părtaș, și în cinste și omenie să dăm jumătate din câștigul nostru pentru împodobirea sf. biserici și pentru scopuri de bine-

facere. Sau dacă suntem mai sgârțici decât Oveul amintit, să dăm măcar atâta pentru scopuri de binefacere, cât cheltuim pe lux și petreceri și pe lucruri cari nu ne sunt neapărat de lipsă. Sau măcar atâta să dăm pentru biserică și scopuri de binefacere, cât a dat fariseul, care se fălea că dă a zecea parte din ce are bisericii. Dacă am face toți așa, n'ar mai fi între noi săraci și lipsiți și nici în celea mai mici sate nu am vedea biserici slabe și nevrednice ca să slujească de locuință iubitului nostru Mântuitor, care din dragoste față de noi și-a vărsat și prețiosul său sânge pentru noi, și ziua și noaptea dorește să locuiască în mijlocul nostru pe sf. altar.

De vom face așa, iubitorilor, anul ce-l începem azi, va fi într'adevăr un an fericit pentru noi și de s'ar întâmpla că într'una din zilele anului acestuia să fie ceasul morții noastre, sigur vom dobândi fericirea de veci. Amin.

Nouii mărci poștale. Direcția generală a poștelor a instituit un concurs de schițe de mărci poștale cu efigia M. S. Regeiui Mihai. Comisia pentru examinarea schițelor prezintate, a găsit că cele mai bune sunt ale pictorului Basarab. Aprobate din partea guvernului și a Consiliului de regentă, schițele acestea se execută acum în atelierele fabricii de timbre dela Filaret, și se afirmă că noile mărci poștale vor putea fi puse în vânzare încă în cursul lunii Ianuarie. Vechile mărci vor fi valabile până la epuizarea stocului.

Știri mărunte

Personale. P. Vea. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Petru Cristea* paroh la Gheja, iar pe pâr. *Emil Boroș* adm. parohial la Oroiu de câmpie.

Aplanarea diferendului dintre Cehoslovacia și Vatican. Gazetele anunță, că diferendul ivit între guvernul cehoslovac și sf. Scaun pe chestia comemorării ostentative a sectarului Huss, s'a aplanat de curând prin un tratat provizoriu, căruiu îi va urma concordatul. Tratatul acesta prevede, că granițele eparhiilor bisericești să se acopere cu cele ale statului, astfel că nici o bucată din teritoriul cehoslovac să nu mai cadă în sfera de influență a vre-unui episcop străin, ori invers. Vaticanul își rezervă dreptul numirii episcopilor, lăsând însă autorităților statului dreptul de veto și de supremă inspecție.

Locale. Dumineca viitoare, a Leproșilor, va predica în catedrală pâr. *Dr. Nicolae Lupu*, profesor la Academia de teologie.

— Dumineca trecută *clerul gremial s'a prezentat în fața I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile*, pentru ca din prilejul Anului nou și a zilei sale onomastice să-i aducă urările sale de bine. A vorbit pâr. canonic *Iacob Popa*, prepozitul capitular, care relevând momentele mai însemnate din viața bisericească dela Blaj a ultimului an (Sinodul arhidiecezan, deschiderea Institutului recunoștinței și — last noth least — sănătatea »nesperat de bună« a I. Preasfinției Sale), a găsit temeuri solide pentru nădejdea unui viitor și mai bun. Insuccesele cari par a ne fi încercat în cursul anului trecut nu sunt de fapt decât foarte neînsemnate față de progresul uimitor de bogat al marelui biserici, căreia aparținem, și ele, în loc să ne descurajeze, ne vor da numai noi îndemnuri de muncă. În răspunsul său, pâr. mitropolit a îndemnat pe toți la împlinirea cât mai bună a datorințelor, asigurând pe toată lumea că atâta timp, cât li vor mai ajuta puterile, va continua să facă și din partea sa tot ce va găsi că este pentru bunăstarea și înaintarea neamului și a bisericii sale.

— Convenirea aranjată de Casina română pentru *revelionul noului an* a fost din cele mai animate, mulțumind în cea mai deplină măsură publicul ales care a ținut să se prezinte în număr deosebit de mare la această petrecere familiară. Contribuțiile prețioase ale dd. *Dr. T. Denghel*, *Dr. Z. Boilă*, *L. Mureșan*, *I. Pop*, a dșoarelor *S. Muntean*, *L. Trifu* și a altora, au creat tuturor celor de față momente atât de plăcute, încât multă vreme ele nu vor putea fi uitate.

— Pe urma intervenției sefului gării Blaj, *d. V. Păunescu*, cu începere dela 1 Ianuarie *mersul trenului* de seara de pe Târnava mică s'a modificat în sensul, că sosește la Blaj, cu 40 minute mai curând decât până acum, la ora 21-20. Toate celelalte au rămas neschimbate.

Dela 1 Ianuarie c. s'a suprimat o întreagă serie de taxe comunale. Dela o vreme, comunele rurale și, mai ales, cele urbane au depășit drepturile îngaduite, punând pe cetățeni feurite taxe ilegale, cu scopul de a-și mări veniturile. Impotriva acestor taxe s'au ridicat numeroase plângeri, cu deosebire din părțile noastre ardeleni și guvernul, găsind că ele sunt întemeiate, a suprimat, începând dela

Ianuarie c. o întreagă serie a acestora. Insemnăm și noi câteva dintre cele mai importante. Nu se mai admit, bunăoară, sub nici un cuvânt taxe obligatorii pentru învățământul primar, precum nici încasările forțate ale taxelor benevole pentru construire de școli, cari erau executate ca și cum ar fi fost datorate. Se mai

suprimă taxa pe câini la particulari; taxele pe locuințele clădite din comunele rurale; taxele pe barieră sau vamă pe vehicule de orice natură, cari intră sau ies din comună, ca și la trecerea podurilor; taxele pentru pompieri; taxele pentru folosința locului primăriei (adecă oricine intră în local) și altele asemenea.

Ziarul »Curentul«, a cărui apariție fixată pe ziua de 10 Ianuarie c. au mai anunțat-o, va avea — după cum ne avisează d. *Pamfil Șeicaru*, directorul lui — între colaboratorii săi pe dd. *Cezar Petrescu*, *Dem. Teodorescu*, *Al. Busoiceanu*, *Gib. Mihăescu*, *I. Biciolla*, *C. Nestor*, *Arsenie* și alți ziaristi de bun nume. Intreagă opinia publică privește cu interes în fața noului ziar, care promite a fi, sub conducerea viguroasă a dlui *Șeicaru*, o tribună din cele mai respectate.

Telefonul „Unirii“

P. Alba-Iulia N'am primit la redacție vol. II din *„Meditațiile“* *Vercruysse-Nicolescu* și astfel, evident, n'am putut lua notă despre apariția lui. Am citit însă și noi, că a apărut întreagă lucrarea, putându-se avea cu prețul de 300 Lei, ambele volume, iar compactată cu câte 60 Lei de volum în plus. Adresați-vă la „Keuniunea de misiuni“ — Lugoj, episcopie.

Telegraful Român, Sibiu. Spre a ști ce s'a petrecut, ori mai curând ce era să se petreacă, în ziua de Crăciun la Hamba, nu era nevoie să luați informații chiar dela fața locului. Ajungea să le fi cerut dela centrala de peste drum a excursiilor „misionare“, care nu credem să poată desminti informația din numărul trecut a „Otpustului“ nostru. Că apoi, simțind „pregătirile“ înarmate ale credincioșilor noștri, prietenii ortodoxiei răpitoare de biserici s'au resignat, mulțumindu-se cu „colindări“ inofensive, este perfect adevărat. Le confirmăm, iată, și noi, punându-vă în vedere, că acești pretini vor trebui să mai „colinde“ foarte mult până vor putea să mai între odată cu puterea în biserica noastră din Hamba. Dacă legile țării nu ne-o apără, vom și să ne-o apărăm singuri, cum s'a făcut, vă asigurăm, nu fără motive, și în noaptea de Crăciun, când și credincioșii noștri ar fi fost mai bucuroși să petreacă sf. sărbători „cu dragoste și voie bună“. — Cât privește apoi rostul din viitor al „unației“ noastre, putem să vă spunem, în taină, că este același care a fost și în trecut de-a ne apropia de izvoarele de cultură și civilizație ale Apusului, cari singure pot să ne asigure ceea ce s'a câștigat prin războiul de întregire a țării și neamului. Da, acesta este rostul „unației“. Și acum, n'ar strica să ne spuneți și DV care a fost și care este rostul ortodoxiei române. Poate acela de-a ne cufunda în marea bolcevismului pravoslaviei rusești. Nu? Aud, este?

M. Alud. Răpirea bisericii dela Gâmbaș este o chestie mult mai importantă decât s'o putem lăsa să doarmă și dacă organele administrației locale sunt în adevăr atât de inovate cum ni-le prezentați Dvoastră, avem un motiv mai mult de-a nu ne desinteresa de această chestiune. Am socotit însă, că e bine să mai așteptăm puțin, spre a vedea dacă și sus, la ministere — unde s'a intervenit cu toată energia stăpânește aceeași mentalitate fanariotă, ori doar se vor lua cuvenitele măsuri de îndreptare.

D. Săbăoani. Am primit 200 Lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1927. La „U. P.“ s'a plătit restul de 200 Lei.

B. Unimăt. Am primit 375 Lei. Din această sumă, 175 Lei s'a plătit „U. P.“ pentru calendarele trim se.

Ch. Ainaț. Am primit abonamentul pe 1927, iar 45 Lei, am plătit „U. P.“ pentru un calendar ediția mare.

T. Bistrița. Din suma de 300 Lei, cât ați trimis, 190 Lei s'au contat în abonamentul anului 1928.

Biserica unită Baia sprie. Primit 150 Lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII. 1927.

Oficiul parohial Cristolț. Confirmăm primirea abonamentului pe anul 1927.

Oficiul parohial Poiana Ilvei. Am primit 200 Lei. Numerii ceruți i-am trimis

S. Beiuș. Suma trimisă s'a contat în abonamentul anului 1928.

B. Cioacărlău. Am primit 180 Lei, abonament pe 1926.

C. Bucium Chitâm primirea abonamentului pe 1928.

N. Băiuț. Am primit 200 Lei, abonament pe 1928.

G. București. Am primit abonamentul pe 1927.

□ □ GRATIS □ □

Trimite catalogul despre **Vițe de vie altoite** care cuprind de prețurile

cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV, nu procurați vițe de vie sau vițe altoite, până când nu cetiți călauza mea de viticultură.

Adresa **I. SZÜCS** pepinerie 25

19 ? [160]

Diosig, jud. B. hor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

Subsemnatul cu inima sfâșiată de durere, anunță tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că iubitul său tată

Dionisiu Velicea

preot și vice-protopop onorar

după o boală grea, împărțit cu sf. taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în anul 81 al vieții și 50 al preoției sale, Marți, în 27 Decembrie 1927, ora 6 d. m.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct au fost depuse spre odihnă eternă, Joi în 29 Decembrie 1917, în cimitirul greco-catolic din Spătac.

Dormi în pace suflet blând!

Ion Velicea
preot

Capitulul mitropolitan gr. cat. Blaj.

No. 150/927.

Concurs.

În Azilul de bătrâni *Nic. Pepolovică și soția Ana n. Gyulai din Blaj*, se primesc 2 bătrâni, cari sunt saraci, nu mai pot lucra și n'au din ce trăi.

Cererea de primire să și-o înainteze Capitulului mitropolitan până în 31 Ianuarie 1928. La cerere sa alature: carte de botez și certificat dela preotul locului despre moralitate și situația familiară.

Blaj, din șed. capitulară ținută în 28 Noembrie 1927.

Iacob Popa
prepozit

(424) 2-2

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătase din Damasc. Candelabre din bronz aurite de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 27-?

Citiți și răspândiți „UNIREA“